

Hämeenkyrön kunnalle**Lausunto Konikallion tuulivoimapuiston luonnosvaiheen kaavaselostuksesta****Yleistä**

MTK-Hämeenkyrö ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan luonnosvaiheen kaavaselostuksesta. Olemme tutustuneet osayleiskaavan luonnosvaiheen kaavaselostukseen sekä päivitettyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Yleisesti toteamme, että näemme hankkeella olevan myönteisiä vaikutuksia aluetalouteen, elinkeinoihin ja työllisyyteen. Hanke parhaimmillaan tulee edistämään siirtymistä kohti kestävämpää taloutta ja vähähiilisempää yhteiskuntaa. Pidämme tärkeänä, että alueelle ollaan suunnittelemassa vaihtoehtoista energiantuotantoa, joka samalla näyttää suuntaviivoja Pirkanmaan ja Satakunnan muille kunnille mahdollisista lisääntyvistä tuulivoimakeskitymisistä.

Haluamme korostaa seuraavia kirjauksia maankäyttö- ja rakennuslaista koskien yleiskaavan tarkoitusta:

- Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen.
- Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Tavoitteeksi on syytä ottaa hyvä kokonaisuus, jossa huomioidaan hankkeen kaikki vaikutukset. Pidämme tärkeänä, että tarvittavat vaikutusten arvioinnit tehdään riittävän laajasti ennen kuin päätöksiä hankkeen etenemisestä tehdään, ja että asianosaisia tiedotetaan hankkeen etenemisestä.

Toteamme, että Suomessa maa- ja metsänomistajilla on omaisuuden suoja siltä osin, ettei ketään saa estää käyttämästä omistamaansa tai hallitsemaansa omaisuutta normaalilla tavalla. Jokaisella maanomistajalla on oikeus olla mukana omistamiensa alueiden käyttöön liittyvissä suunnitelmissa. Näin ollen kenenkään maanomistajan omistamalle maalle ei saa suunnitella mitään maanomistajan sitä tietämättä. Tähän liittyy myös, että jokaisen maanomistajan mielipide on otettava huomioon henkilökohtaisena mielipiteenä osayleiskaavaa laadittaessa eikä satunnaisotannan perusteella. Satunnaisotanta ei muodosta todellista kuvaa maanomistajien mielipiteistä.

Huomioita osayleiskaavan päivitettyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Aloitusvaiheessa MTK-Hämeenkyrön jättämässä lausunnossa nostimme esille arvioinnin koskien *”alueen yrittäjyyden ja elinkeinoelämän osa-alueella selvittää alueen elinkeinorakenteen nykytila, hankkeen lähialueella sijaitsevat elinkeinot sekä arvioida elinkeinoihin ja aluetalouteen kohdistuvia vaikutuksia”*. Vastaava elinkeinoelämäselvitys on luonnosvaiheessa asiakirjana, jossa on arvioitu muun muassa vaikutuksia maa- ja metsätalouteen sekä matkailuun.

Kiitämme Hämeenkyrön kuntaa Konikallion osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivittämisestä ja vaikutusten arvioimisesta etenkin maa- ja metsätalouteen sekä edellä mainittujen elinkeinojen mahdollisuuksiin jatkaa yritystoimintaa alueella. Varsinaisen elinkeinoelämäselvityksen sisältöön koskien maa- ja metsätalousyrittäjyyttä otamme kantaa seuraavassa kaavaselostusta käsittelevässä osiossa.

Hämeenkyrön kunnalle**Huomioita osayleiskaavan luonnosvaiheen kaavaselostuksesta ja muista selvityksistä**

Ensinnäkin toteamme, että käsittelyssä olevaan kaavaselostukseen aloitusvaiheessa toimittamamme lausunto ei ole kokonaisuudessaan tuotu vaan edellisestä lausunnostamme on vain nostettu tietyt kohdat lausuntoja käsittelevään kohtaan. Pitäisimme tärkeänä, että mikäli lausunnot tuodaan osayleiskaavan kaavaselostukseen yhteenvedoksi, ne tuotaisiin yhteenvedoon sellaisenaan, koska kaavaselostus itsessään on tärkein osayleiskaavan asiakirja. Yhteenvedon ulkopuolelle on nyt jätetty sellaisia asiakohtia, joilla on merkittäviä vaikutuksia maanomistajien omaisuuden suojaan sekä maa- ja metsätalousyrittäjien asemaan harjoittaa elinkeinoaan. Kuntalaiselle, joka ei perehdy kaikkiin asiakirjoihin osayleiskaava-aineistoon liittyen, voi jäädä mitäänsanomaton kuva lausunnosta, jos siitä otetaan vain otanta kaavaselostukseen. Lausunto löytyy kuitenkin kokonaisuudessaan osayleiskaavan vastineraportista.

Kaavaselostuksen kohdassa 8.17. Vaikutukset aluetalouteen ja elinkeinoihin todetaan, että tuulivoimapuistolla on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia paikallisiin maa- ja metsätalouselinkeinoin. Paikalliset metsätaloustoimijat voivat hyötyä rakentamisvaiheessa, jos he voivat myydä palveluitaan maaston raivaukseen, puun kaatoon sekä tiestön rakentamiseen. Lisäksi kaavaselostuksessa perustellaan myönteisiä vaikutuksia maanvuokratuloilla sekä tuulivoiman tuomalla tuotolla. Puolestaan kaavaselostuksesta puuttuu kokonaan näkökulma, kuinka metsätalous voisi tuottaa varoja metsänomistajalle muuta kuin tuulivoiman tuomalla tuotolla. Kaipaisimme selostukseen vielä lukujen valossa positiivista vertailua sekä metsätalouden että tuulivoiman osalta, miten nämä kaksi osa-aluetta tuovat tuloja metsänomistajan tilipussiin. Vaikuttaa siltä, että tätä arviointia ei ole tehty tarpeeksi objektiivisesti.

Kaavaselostuksessa todetaan sivulla 19, että hankkeen YVA-menettelyssä ulkoisen 110 kV voimajohdon toteuttamisvaihtoehtoina tutkitaan maakaapelia ja ilmajohtoa. Lisäksi todetaan, että ulkoisen voimajohdon aluetta ei tuulivoimapuiston aluetta lukuun ottamatta osayleiskaavoiteta. Kuitenkin kaavaselostuksen sivulla 162 mainitaan kaava-alueen ulkopuolisen sähkönsiirtoreitin nykytilasta ja sen vaikutusten arvioinnista. Mielestämme voimajohdon toteuttamiseen liittyvät seikat on tuotava tässä vaiheessa esille. Maa- ja metsätalousyrittäjien näkökulmasta pitäisimme voimalinjan maakaapelointia parempana vaihtoehtona, sillä se mahdollistaa alueen ennallistamisen maaperän kaivuun jälkeen, eikä rajaa metsään tai tukikelpoisille pelloille suojavyöhykettä. Maakaapeli tulee myös kaivaa riittävän syväälle vähintään 70 cm, jotta kaapeli ei haittaa alueen maanpinnan muokkausta kevättöiden aikaan.

Mikäli voimalinjan maakaapelointi ei onnistu, esittäisimme seuraavia asiakohtia otettavan huomioon voimalinjaa rakennettaessa: Maastotyöt tulee ajoittaa siten, että maaperän ja kasvuston vauriot estetään. Pääsääntöisesti 110 kilovoltin linjan ripustuskorkeuden tulisi olla peltoalueilla vähintään 10 metriä jännevälin alimmassa kohdassa, sillä nykyiset maatalouskoneet yltyvät ulokkeineen jo 6 metrin korkeuteen, ja koneiden koko on ollut jatkuvassa kasvussa. Purettavalta johtoalueelta vapautuu aikanaan pelto- ja metsämaata. Nämä alueet on ennallistettava tilaan, missä maanomistaja voi jatkaa elinkeinonsa harjoittamista vaikeuksista.

Mikäli sähkölinja tullaan rakentamaan ilmaitse, tulee maanomistajalle ja mahdolliselle vuokralaiselle ilmoittaa, koska pellolle tai metsään tullaan. Ja myös urakoitsijan yhteystiedot pitää ilmoittaa selvästi maanomistajille. Maastotyöt vaikuttavat aina alueen ihmisten asumiseen, elämiseen ja elinkeinon harjoittamiseen, joten haittojen minimoiminen on tärkeää. Mikäli lunastusmenettelyyn edetään linjaa rakennettaessa, menettelystä on kerrottava avoimesti ja selvästi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja myös, mitä mahdollisuuksia maanomistajilla on saada korvauksia ja mihin ne perustuvat.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että molemmat voimajohtoreitit A ja B sijoittuvat pääasiassa peltojen ja talousmetsien muodostamille alueille, joiden ympäristössä on viljeltyä aluetta. Voimajohtojen sijoittelussa pitää ottaa sekä maanomistajien mielipiteet että tilojen elinkeinon jatkamismahdollisuudet huomioon sähkönsiirtoreittejä suunniteltaessa. Pidämme tärkeänä, että päätökset voimajohdon sijoittumisesta tehdään

Hämeenkyrön kunnalle

yhteisymmärryksessä maanomistajien kanssa, ettei ko. voimajohtoa mielivaltaisesti vedetä kartalla, mistä reitti on hankkeen näkökulmasta helpoin toteuttaa. Sähkönsiirtoreittien sijoittuminen pitää olla maanomistajien tiedossa jo ennen kaava-alueen hyväksymistä, jotta maanomistajat voivat ennakoida mahdollista tilan elinkeinon muutosta.

Hankkeen arviointi on suoritettu jo aiemmin mainitulla satunnaisotanta-haastattelutavalla. Arvioinnista käy ilmi, että hankkeella nähdään olevan positiivisia vaikutuksia muun muassa jo olemassa olevien metsäautoteiden kunnossapidolle. Arvioinnissa on keskitytty itse tuulivoimala-alueen maanomistajien haastatteluun, mutta esimerkiksi arviointia sähkönsiirtolinjojen vetämisestä viljelykelpoisten peltöjen halki ei löydy. Kaipaisimme siitä vielä tuloksellista uudelleenarviointia, mitä mieltä nämä maanomistajat ovat, joiden omistamien peltöjen halki voimalinja vedetään. Vaikkei ulkoisen voimajohdon aluetta osayleiskaavoiteta, arvioinnilla on merkitystä koko hankkeen mielipiteen muodostuksen näkökulmasta.

Maanomistajalle korvauksia maksettaessa maanomistajan tulee saada samanarvoinen korvaus niin tuulivoimapuiston maapohjasta kuin voimajohdon tai metsäautotien pohjasta. Tässäkin asiassa on tärkeää muistaa tasa-arvoinen kohtelu maapohjan arvoa määriteltäessä.

Yleisiä huomioita osayleiskaavan kaavaselostuksesta

Yleisesti pyydämme ottamaan huomioon vaikutukset maa- ja metsätalouteen ja maanomistajien asemaan. Mikäli osayleiskaavasta koituu negatiivisia haittoja tai vaikutuksia maanomistajille sekä maa- ja metsätalousyrittäjien liiketoimintaan, heidän kuuluu saada menetetyistä maasta ja elinkeinonharjoittamiselle aiheutuvista menetyksistä käypä korvaus, joka on kilpailukykyinen muuhun hintatasoon nähden.

Hämeenkyrössä 1.4.2024*Antti Isomuotia***Antti Isomuotia****Puheenjohtaja****MTK-Hämeenkyrö ry.***Antti Yli-Perттala***Antti Yli-Perттala****Sihteeri****MTK-Hämeenkyrö ry.**